

Ljubljana, 12. junij 2024

SPOROČILO ZA JAVNOST:**UO EZS o cenah elektrike in plina, OVE in plačah**

V sredo, 12. junija 2024, sta zasedala Upravni odbor (UO) in Skupščina Energetske zbornice Slovenije (EZS).

Upravni odbor Energetske zbornice Slovenije se je seznanil z analizi cen električne energije in zemeljskega plina v Republiki Sloveniji in drugih državah članicah EU v obdobju 2019 – 2023, ki sta ju predstavila predsednik EZS mag. Aleksander Mervar (cene električne energije) in Darja Močnik iz Gospodarske zbornice Slovenije (cene zemeljskega plina).

V svetu energetike je pomembno razumeti, kako se stroški energije razlikujejo med državami in kako se ti stroški razdelijo na različne komponente, kot so stroški energije in oskrbe, omrežninski stroški ter davki, pristojbine in dajatve.

📌 Cene elektrike

»Cene za *gospodinjске odjemalce* so bile v EU leta 2023 za 48,5 % višje kot v Sloveniji, v Nemčiji so bile višje za 113,32 % kot v Sloveniji, cene v sosednjih državah so bile za 18,73 % višje kot pri nas. Tu moram opozoriti na politiko Hrvaške in Madžarske, ki je izrazito v prid gospodinskemu odjemu. V EU smo imeli osme najnižje cene. Ti podatki so rezultat sprejetih ukrepov Vlade RS v letih 2022 in 2023: zamejene cene, nižji DDV, odprava nekaterih prispevkov. Relativno najnižje končne cene so imeli gospodinski porabniki z letno porabo med 5.000 in 14.999 kWh,« je svoje izračune predstavil Mervar.

Dodal je, da ima sedem držav ima nižji bruto domači proizvod (BDP) kot Republika Slovenija, imajo pa višje končne cene. »Rangiranje je po tej primerjavi še boljše – glede na BDP smo imeli šeste najnižje cene,« je povedal.

EUROSTAT 2023: gospodinjstva končne cene						
	do 1000 kWh	1000 do 2499 kWh	2500 do 4999 kWh	5000 do 14999 kWh	15000 in več kWh	vse
Slovenija leto 2023	326,95 €	234,25 €	201,50 €	181,85 €	172,25 €	196,70 €
EU 27 leto 2023	437,05 €	316,65 €	289,20 €	274,25 €	262,45 €	292,10 €
mesto RS: najnižji - najvišji EU						
Leto 2023	11/27	9/27	9/27	7/27	8/27	8/27
S1 2023	11/27	9/27	8/27	7/27	8/27	6/27
S2 2023	10/27	11/27	8/27	8/27	10/27	10/27
Nemčija leto 2023	576,00 €	449,70 €	407,25 €	380,85 €	345,55 €	419,60 €
Italija leto 2023	583,20 €	387,65 €	356,45 €	341,35 €	296,20 €	384,35 €
Madžarska leto 2023	84,80 €	96,75 €	114,65 €	142,90 €	165,65 €	114,60 €
Avstrija leto 2023	417,15 €	302,15 €	270,05 €	270,85 €	280,45 €	280,25 €
Hrvaška leto 2023	240,25 €	159,10 €	148,00 €	150,40 €	158,45 €	155,00 €
povprečje	331,35 €	236,41 €	222,29 €	226,38 €	225,19 €	233,55 €
mesto RS: najnižji - najvišji (sos.dr.)	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5	3/5
EU27 : RS	33,67%	35,18%	43,52%	50,81%	52,37%	48,50%
Nemčija : RS	76,17%	91,97%	102,11%	109,43%	100,61%	113,32%
sosednje države : RS	1,35%	0,92%	10,32%	24,48%	30,73%	18,73%

BDP po kupini moči in končne cene EE za gospodinjstva v letu 2023		
država	končna cena EE vse odjemne skupine	preračun BDP po kupini moči na RS
Belgium	0,4045	129
Bulgaria	0,1165	70
Czechia	0,3040	100
Denmark	0,3428	141
Germany	0,4196	126
Estonia	0,2137	89
Ireland	0,3243	233
Greece	0,2475	74
Spain	0,2600	98
France	0,2369	111
Croatia	0,1557	84
Italy	0,3844	107
Cyprus	0,3651	104
Latvia	0,3101	78
Lithuania	0,2615	96
Luxembourg	0,1898	264
Hungary	0,1146	84
Malta	0,1470	115
Netherlands	0,3330	143
Austria	0,2803	135
Poland	0,1979	88
Portugal	0,2296	91
Romania	0,1791	86
Slovenia	0,1967	100
Slovakia	0,1937	80
Finland	0,2014	119
Sweden	0,2021	129

Ena država ima višje cene in enak BDP
 Pet držav ima nižje cene in nižji BDP
 Dve državi imajo nižje cene in višji BDP
 Sedem držav ima višje cene in nižji BDP
 Enajst držav ima višje cene in višji BDP

»Cene za *negospodinske odjemalce* so bile v Sloveniji leta 2023 za 1,08 % višje od povprečja EU, v Nemčiji so bile višje za 4,88 % kot v Sloveniji, povprečje sosednjih držav je za 19,01 % višje, kot je bilo v RS. V EU smo imeli štirinajste najnižje cene. Najnižje končne cene so imeli negospodinski porabniki z letno porabo do 499 MWh in t. i. mali poslovni odjem, primerjalno so bile cene desete in dvanajste najnižje EU. Tudi tu se pozna vpliv vladnih ukrepov v letih 2022 in 2023,« je pojasnil Mervar.

EUROSTAT 2023: negospodinski odjem končne cene							
	do 20 MWh	20 do 499 MWh	500 do 1999 MWh	2000 do 19999 MWh	20000 do 69999 MWh	70000 in več MWh	vse
Slovenija leto 2023	295,30 €	258,75 €	248,30 €	251,35 €	214,10 €	213,10 €	245,00 €
EU 27 leto 2023	357,60 €	288,90 €	250,00 €	234,05 €	204,95 €	190,85 €	242,35 €
mesto RS: najnižji - najvišji EU							
Leto 2023	10/27	12/27	14/27	18/27	15/27	16/23	14/24
S1 2023	10/27	11/27	14/27	15/27	14/27	14/23	11/24
S2 2023	11/27	13/27	13/27	21/27	15/27	14/23	13/24
Nemčija leto 2023	388,35 €	299,85 €	268,10 €	254,10 €	234,05 €	219,35 €	256,95 €
Italija leto 2023	407,00 €	329,40 €	273,20 €	251,70 €	212,25 €	199,95 €	288,55 €
Madžarska leto 2023	353,00 €	390,50 €	364,40 €	320,20 €	305,85 €	297,40 €	325,25 €
Avstrija leto 2023	334,35 €	313,65 €	304,05 €	272,40 €	263,95 €	212,90 €	267,25 €
Hrvaška leto 2023	397,00 €	332,25 €	297,50 €	246,25 €	244,85 €	0,00 €	285,20 €
povprečje	372,84 €	341,45 €	309,79 €	272,64 €	256,73 €	236,75 €	291,56 €
mesto RS: najnižji - najvišji (sos.dr.)	2	1	1	3	2	2	1
EU27 : RS	21,10%	11,65%	0,68%	-6,88%	-4,27%	-10,44%	-1,08%
Nemčija : RS	31,51%	15,88%	7,97%	1,09%	9,32%	2,93%	4,88%
sosednje države : RS	26,26%	31,96%	24,76%	8,47%	19,91%	11,10%	19,01%
Italija : RS	37,83%						
Madžarska : RS		50,92%	46,76%	27,39%	42,85%	39,56%	32,76%

Primerjava let 2019 in 2023 za Slovenijo kaže, da so najbolj relativno upadle cene za gospodinjski odjem. »Leta 2019 smo imeli sedemnajste najnižje, leta 2023 pa osme najnižje. Ta upad je posledica vladnih ukrepov v letih 2022 in 2023. Imamo pa zelo visoke cene pri negospodinjskem odjemu, samo šest držav ima nižje,« tudi pojasnjuje predsednik EZS in dodaja, da so v letu 2023 imeli negospodinjski porabniki drugo najnižjo omrežnino, gospodinjski pa osmo najnižjo. V prvem primeru smo glede na leto 2019 padli za dve mesti, v drugem primeru pa za 11 mest.

Cene plina

V letu 2023 je bila *povprečna zemeljskega plina (energenta) za negospodinjske odjemalce* za povprečno porabniško skupino v EU 59,4 EUR/MWh, v območju evra 58,5 EUR/MWh in v Sloveniji 59,1 EUR/MWh, kar pomeni majhne razlike. Najvišja med primerljivimi sosednjimi državami je bila na Madžarskem (83,1 EUR/MWh). Največje odstopanje je pri porabniški skupini od (I1) in (I2), kjer je bila cena energenta v Sloveniji višja za dobro desetino kot v EU-24, pri porabniški skupini (I3) za 3 %, pri porabniški skupini (I4) pa je bila nižja za dobro desetino.

Omrežnina za negospodinjske odjemalce je bila v Sloveniji nižja od 7 do 20 % v primerjavi z evropskim povprečjem, razen pri porabniški skupini (I4), kjer je bila višina enaka. Največje odstopanje je pri porabniški skupini (I1), kjer je bila omrežnina v Sloveniji za petino nižja od EU-24 povprečja. Višina omrežnine je za povprečno porabniško skupino negospodinjskih odjemalcev v Sloveniji v 2023 znašala 5,7 EUR /MWh. Najvišja je bila med sosednjimi državami v Italiji (11,7 EUR /MWh), najnižja pa v Avstriji (4,9 EUR /MWh).

V Sloveniji so bili v 2023 *stroški in dajatve (brez DDV) za negospodinjske odjemalce* na splošno nižji v primerjavi z evropskim povprečjem pri vseh porabniških skupinah, in sicer od 41 % do 66 %. V Sloveniji so znašali 2,8 EUR/MWh, kar je manj kot v EU (6,4 EUR/MWh) in manj kot v območju evra (7,1 EUR /MWh). Največje odstopanje je bilo pri porabniški skupini (I1), kjer so ti stroški v Sloveniji (3,9 EUR) nižji od povprečja EU (10,2) in območja evra (11,3). Pri primerljivih državah so bile razlike v višini dajatev velike, in so znašale od 0,6 EUR /MWh na Hrvaškem, 1,4 EUR v Italiji do najvišjih v Nemčiji (12,4 EUR/MWh). Razlogi za ta odstopanja vključujejo različne državne politike in regulative, razlike v infrastrukturi in stroških vzdrževanja omrežja.

Končna cena zemeljskega plina brez DDV za negospodinske odjemalce v Sloveniji je bila na splošno nižja v primerjavi z evropskim povprečjem pri vseh porabniških skupinah, in sicer od 0 do 13 %. V letu 2023 je bila povprečna cena zemeljskega plina brez DDV za negospodinske uporabnike v EU-24 72,4 EUR/MWh, v območju evra 72,2 EUR/MWh, v Sloveniji pa 67,6 EUR/MWh, kar je nižje od povprečja EU in območju evra. Nižjo od Slovenije med primerljivimi državami je bila na Hrvaškem (66,6 EUR/MWh) in v Avstriji (63,8 EUR/MWh).

V letu 2023 je bila *povprečna cena energije (zemeljskega plina) za gospodinske odjemalce* za povprečno porabniško skupino v EU 73,4 EUR/MWh, v območju evra 79,9 EUR/MWh. V Sloveniji je bila cena energenta 71,8 EUR/MWh, kar je nekoliko nižje od povprečja EU. Višjo ceno energenta od Slovenije so imele Avstrija, Italija in Nemčija, nižjo pa Hrvaška in Madžarska. Hrvaška je imela tudi zelo nizko omrežnino in dajatve, Madžarska pa nekoliko višjo omrežnino od slovenske ter za 60 % nižje dajatve. Italija je sicer imela za 97 % višjo omrežnino od Slovenije, a na drugi strani le 0,2 EUR/MWh dajatev. Omrežnina, ki predstavljajo stroške za prenos in distribucijo energije do končnih uporabnikov, je v letu 2023 znašala v EU-24 20,3 EUR/MWh, v območju evra pa 21,7 EUR/MWh.

V Sloveniji je *omrežnina* znašala 13,3 EUR/MWh, kar je nižje od povprečja EU in območju evra. Le Hrvaška je imela med primerljivimi sosednjimi državami nižjo omrežnino v 2023. Davki (DDV, dajatve in pristojbine) so pomemben del stroškov energije. V letu 2023 so bili povprečni davki, pristojbine, dajatve in pristojbine v EU 20,9 EUR/MWh, v območju evra 22,3 EUR/MWh, v Sloveniji pa 17,6 EUR/MWh, kar je nižje od povprečja EU in območju evra. Med primerljivimi sosednjimi državami so tri države imele nižje davke (Italija, Hrvaška, Madžarska), saj so veljale znižane stopnje DDV tako v Italiji in Hrvaški, medtem ko je na Madžarskem veljala regulacija cen.

Končna cena je seveda kombinacija vseh zgoraj navedenih delov končne cene. V letu 2023 je bila povprečna skupna cena zemeljskega plina z DDV v EU-24 114,6 EUR/MWh. V Sloveniji je znašala 102,7 EUR/MWh, kar je nižje od povprečja EU. Nižjo sta imeli Madžarska in Hrvaška. Cene se razlikujejo glede na velikost porabe. Za porabnike, ki porabijo manj kot 20 GJ (pas D1), so skupni stroški v Sloveniji 106,3 EUR/MWh, kar je manj od povprečja EU-24 (140,3 EUR/MWh). Podobno velja za porabnike, ki porabijo od 20 GJ do 199 GJ. Za gospodinske porabnike, ki porabijo 200 GJ zemeljskega plina ali več (D3), pa je primerjalna cenovna razlika nižja.

Cena zemeljskega plina z vključenimi stroški in dajatvami ter DDV, za gospodinjske odjemalce, za povprečno porabniško skupino, je v letu 2023 v Sloveniji znašala 102,7 EUR/MWh, kar je 27 % višje kot leta 2022. V primerljivih izbranih državah je ta čas končna cena zemeljskega plina porasla od 2 % (Italija) do 50 % (Avstrija), v EU-24 pa je porasla za 17 %. Končna cena zemeljskega plina se je v Sloveniji v primerjavi z letom 2019 zvišala za 81 %, v EU-24 za dve tretjini. Po višini končne cene se je Slovenija v letu 2023 uvrstila na 16. mesto (po padajočem vrstnem redu) med 24. državami EU. V primerjavi z državami v regiji je bila cena v Sloveniji v 2023 za tretjino nižja kot v Avstriji, za 14 % nižja kot v Nemčiji, medtem ko je bila za desetino nižja glede na povprečje EU-24. V primerjavi z Madžarsko je bila višja za 208 % in v primerjavi z Hrvaško za 126 %.

Vloga OVE v energetski bilanci RS

Potem, ko se je UO na zadnji, aprilski seji posvetil predvsem jedrski energiji in projektu JEK2, pa je tokrat posebno pozornost namenil obnovljivim virom energije (OVE), predvsem vetrni (VE) in sončni (SE). Tematiko so predstavili predstavniki družbe AAE Gamit ter Združenja slovenske fotovoltaike – GIZ.

Družba AAE Gamit d.o.o. – podjetje ima slovensko-avstrijsko lastniško strukturo, sestavljeno iz podjetij, ki imajo bogate izkušnje na področju obnovljivih virov energije, v skupni realizaciji več 100 vetrnih, sončnih in hidro elektrarn – v Sloveniji načrtuje izgradnjo vetrnih in sončnih elektrarn z zmogljivostjo več kot 180 MW. Vetrni in solarni projekti bi po njihovi oceni na letnem nivoju proizvedli 360 GWh energije. Razvoj tehnologije na področju vetrnih elektrarn v zadnjih letih z novimi modeli omogoča precej večjo proizvodnjo pri manjšem številu stojišč, so poudarili in dodali, da 6-7 MW turbina ne potrebuje večje površine kot 400 m². Med izzive, povezane z vetrno energijo, pa so izpostavili dolgotrajne postopke umeščanja v prostor (v Sloveniji do danes še ni bilo sprejetega državnega prostorskega načrta (DPN) za VE), pogoste spremembe zakonodaje na področju umeščanja v prostor, zavarovana območja, odklanjanje s strani lokalnih skupnosti, pomanjkanje sodelovanja med investitorji ter tudi vključitev v elektroenergetsko omrežje, saj je to vezano na sprejem DPN-jev (tudi v odnosu do drugih, z vetrnimi projekti nepovezanih projektov).

Združenje slovenske fotovoltaike – GIZ je izpostavilo burni zadnji dve leti na področju sončne energije, predvsem pa dobrodošle spremembe Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, kot so regulatorni peskovniki, multipla raba zemljišč ter umik drugih absolutnih ovir. Pogoji za rast fotovoltaike so po njihovem povezani z

zagotovitev ustreznega regulatornega ter investicijskega okolja, ustrezno infrastrukturo, po letu 2024 tudi z vzpostavitvijo pogojev za rast mSE in razvojem poslovnih modelov. Kot osrednje izzive pa so našeli omrežje (visok odstotek zavrženih soglasij za priključitev, veliko neobdelanih vlog, ogroženost realizacije investicij), sistem spodbud, samooskrbo po letu 2024 ter tudi opolnomočenje stroke.

EZS posveča pozornost socialnemu dialogu

Upravni odbor se je posvetil tudi socialnemu dialogu, saj je EZS podpisnik tako Kolektivne pogodbe elektrogospodarstva Slovenije (KPES) kot Kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije (KPPS). Upravni odbor EZS se je seznanil s predlogom dogovora pogajalskih skupin Energetske zbornice Slovenije (EZS) in Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE Slovenije) za usklajevanje plač po Kolektivni pogodbi elektrogospodarstva Slovenije (KPES) in potrdil, da se, kot sta se dogovorili pogajalski skupini, najnižje osnovne plače (NOP) oziroma najnižje izhodiščne plače (IOD) zvišajo za 4,4 % od vključno 1. 6. 2024 dalje.

Sprejeto Letno poročilo EZS za leto 2023

Upravni odbor EZS je tudi predlagal Skupščini EZS, da sprejme Poročilo EZS za leto 2023. Skupščina je Letno poročilo EZS za leto 2023 potrdila.

Več o EZS: <https://ezs.si/>
Kontakt: ezs@ezs.si